

Parlamentaarinen TKI-työryhmä

Asia: Kysely TKI-järjestelmän nykytilasta ja kehittämistarpeista

Viite: -

1. Kommentoitko alla olevia kysymyksiä jonkin organisaation puolesta? Jos kyllä, niin minkä organisaation? Kirjoita tähän myös vastaajan nimi. Yksityishenkilönä kommentoitaessa voit halutessasi jättää tähän nimesi

Sivistystyönantajat

2. Mitkä ovat suomalaisen TKI-järjestelmän keskeiset vahvuudet?

- Vahva yhteistyön kulttuuri korkeakoulujen ja yritysten välillä, joka käy ilmi mm. WEF:n kilpailukykyvertailuista ja UNESCO:n tiederaporteista. Yhteistyötä tukevan rahoituksen väheneminen on tosin vienyt tältä pohjalta.
- matalat hierarkiat organisaatioiden sisällä ja välillä luovat hyvän perustan yhteistyölle
- selvästi yli maailman keskitasoa oleva tiede tietyillä tieteenaloilla (Suomen tieteen tila ja taso)
- tehokas korkeakoulujärjestelmä (Universitas 21 -vertailu), jota kehitetään kansallisena kokonaisuutena
- laadukkaiksi arvioidut tutkimusrahoittajat (kv. arvioinnit SA:sta BF:stä)
- Nokian perintönä kehittynyt vahva ICT-osaamisen ja toimijoiden kenttä
- tieteeseen ja tiedeorganisaatioihin luotetaan (tiedebarometri)

3. Mitkä ovat suomalaisen TKI-järjestelmän heikkoudet? Mitä toimenpiteitä tarvittaisiin TKI-järjestelmän pitkäjänteiseksi ja kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi?

- TKI-järjestelmän kokonaisuohjaus (ja ehkä myös visio?) puuttuu. Ministeriöiden välillä on toimivaltaan liittyvää rajankäyntiä ja kilpailua.
- Rahoitus jäänyt jälkeen monista verrokkimaista
- Puutteet korkeakoulujen ja yritysten tki-yhteistyötä tukevan rahoituksen määrässä
- Edelleen vähäinen kansainvälistymisen aste useilla mittareilla (positiivista kehitystä tosin tapahtunut pitkään)
- Tohtorin tutkinnon suorittaneiden vähäinen osuus yksityisen sektorin tki-henkilöstöstä
- Vähän radikaaleja innovaatioita ja riskinottoa
- Rahoittajien (SA ja BF) rahoitusyhteistyön puute / siiloutunut rahoitus ei tue tki-järjestelmän toimijoiden yhteistyötä

4. Eduskuntaryhmät sitoutuivat syksyllä 2021 T&K-menojen neljän prosentin BKT-tavoitteeseen vuoteen 2030 mennessä sekä valtion T&K-menojen kasvattamiseen tavalla, jota tavoitteen saavuttaminen edellyttää. Mihin julkinen T&K-rahoitus, erityisesti suunnitellut lisäykset, tulisi mielestänne kohdistaa ottaen huomioon edellä mainitut parlamentaarisen TKI-työryhmän syksyllä 2021 linjaamat TKI-järjestelmän kehittämisen periaatteet?

- Rahoitusta lisättäessä TKI-toimijoita tulee tarkastella kokonaisuutena. Lisäyksissä on hyvä painottaa niitä tekijöitä, joissa on tunnistettu eniten tarvetta ja aukkoja ja joissa vastaavasti panostusten

hyödyt ovat suuret. Tällainen kohde on esimerkiksi korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten yhteistyöhön kohdistuva rahoitus.

- Korkeakoulujen perusrahoituksen ja kilpaillun rahoituksen suhteen tulee pysyä tasapainoisena. Molemmilla on tärkeä rooli. Kilpaillun rahoituksen hyödyntäminen vaikeutuu ja sen teho vähenee, jos pohjalla ei ole riittävää perusrahoitusta.
- Tuetaan kansainvälisen tki-rahoituksen saamista Suomeen.
- Ratkaistaan isojen EU-hankkeiden vaatimat omakustannusosuudet siten, että EU-rahoituksen saaminen ei kiinni niistä. EU-hankkeiden neuvonta- ja koordinaatiopalveluja tulisi kehittää.

5. Minkälaisia uusia avauksia tai tarpeita tulisi erityisesti huomioida rahoituksen kohdentamisessa?

- Tiettyjen teemojen ohjelmamuotoista kilpailtua tutkimusrahoitusta tulisi koota isommiksi ja aidosti synergioita tukeviksi kokonaisuuksiksi. Esimerkiksi strategisen tutkimusneuvoston, Business Finlandin ja Suomen Akatemian erillisiä ohjelmia ilmastonmuutokseen liittyen voitaisiin koota uudella tavalla yhteisiksi kokonaisuuksiksi.
- Tutkimus- ja innovaationeuvoston (TIN) roolia kehittämällä neuvosto voisi toimia kansallisten PPP-kumppanuusohjelmien sekä missiolähtöisen innovaatiopolitiikan johtoryhmänä.

6. Miten varmistetaan julkisen T&K-rahoituksen vaikuttavuus? Miten julkisella rahoituksella parhaiten kannustetaan yksityistä sektoria lisäämään T&K-panostuksiaan?

- TKI-toiminnan laatu ja vaikuttavuus pidetään ensisijaisina julkisen rahoituksen kriteereinä.
- Kehitetään ja otetaan käyttöön toimivia vaikutus- ja vaikuttavuusarvioinnin menetelmiä (sekä ennako- että jälkiarviointiin).
- Jatketaan korkeakoulujen pääomituskierroksia, joissa yksityisiä lahjoituksia vastaan valtio pääomittaa korkeakouluja vähintään vastaavalla summalla. Tarkastellaan, voidaanko vastinrahoitus toteuttaa erityisesti tki-toimintaan kohdistettaviin lahjoituksiin.
- Kohdistetaan rahoitusta yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyöhön (ekosysteemirahoitus, hankkeet). PPP-kumppanuuksiin luodaan kansallinen malli ja hyvät käytännöt.
- Tekijänoikeus- ja patenttikysymykset korkeakouluissa työskentelevien osalta uudistetaan.
- Vahvistetaan tki-toiminnan ja jatkuvan oppimisen yhteyttä. TKI-toiminta toisaalta edellyttää uutta oppimista, toisaalta tarjoaa mahdollisuuksia siihen.
- Yksittäisten henkilöiden palkkaamista korkeakoulun ja yrityksen välillä jaettuun työsuhteeseen tulisi edistää esimerkiksi työnantajamaksuihin liittyvillä kannusteilla.

7. Mahdolliset muut huomiot parlamentaariselle TKI-työryhmälle

Helsingissä 16.9.2022

Sivistystyönantajat ry

Heikki Kuutti Uusitalo, johtaja

Heikki Holopainen, päällikkö, korkeakoulut ja kansainvälisyys

Sivistystyönantajat edustaa 340 koulutus- ja tutkimusalan sekä kasvatusta ja kulttuurialan työnantajaa. Jäsentemme palveluksessa on noin 60 000 palkansaajaa. Olemme Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n jäsen.